Llengua onondaga

L'**onondaga** (**Onoñdaʔgegáʔ nigaweñoʔdeñʔ** (onũdaʔgegáʔ nigawẽnoʔdẽʔ), "Onondaga és la nostra llengua") és la llengua de la Primera Nació Onondaga, una de les cinc nacions originals que van constituir la Confederació Iroquesa (Hodenosaunee).

Aquesta llengua es parla als Estats Units i al Canadà, principalment a la reserva al centre de l'estat de Nova York, i vora Brantford, Ontàrio.

Onondaga	
Onǫda'gegá', Onoñda'gegá'	
Tipus	llengua i llengua viva
Parlants	
35 (2000)[1] 100 (2010)[2] principalment a Nova York, Ontàrio	
Parlants nadius	40 (2007)
Parlat a	Estats Units, Canadà
Autòcton de	Ontàrio
Classificació lingüística	
(Macro-sioux?)	
▪ Llengües iroqueses ▪ Iroquès del Nord ▪ Iroquès del Llac ▪ Cinc Nacions ▪ **Onondaga**	
Característiques	
Sistema d'escriptura	alfabet romà
Codis	
ISO 639-1	-
ISO 639-2	ono
ISO 639-3	ono
Glottolog	onon1246 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/onon1246)
Ethnologue.com	ono (http://www.ethnologue.com/language/ono)
UNESCO	2369 (http://www.unesco.org/languages-atlas/en/atlasmap/language-id-2369.html)
IETF	ono
Endangeredlanguages.com	1922 (http://www.endangeredlanguages.com/lang/1922)

Contingut

Fonologia

Aquesta taula mostra els fonemes consonàntics de l'onondaga

Fonemes consonants

	Alveolar	Postalveolar / Palatal	Velar	Glotal
Oclusives	t		k	ʔ
Africada		dʒ		
Fricatives	s			h
Ressonants	n	j	w	

Les dues oclusives, /t/, /k/ són al·lofònicament sonoritzades a [d] i [ɡ] abans de vocal i ressonants i es pronuncien ⟨d⟩ i ⟨g⟩ en aquest cas. Hi ha una considerable palatalització i africació en la llengua.

L'onondaga té cinc vocals orals, /i e o æ a/ (/æ/ sovint és representada amb ⟨ä⟩), i dues vocals nasals, /ẽ/ i /ũ/. Les vocals nasals, segons la tradició iroquesa, són pronunciades amb ogoneks en literatura acadèmica i a Ontario (⟨ę⟩ i ⟨ǫ⟩ o ⟨ų⟩). A Nova York, són representades seguits d'un ⟨ñ⟩ (⟨eñ⟩ i ⟨oñ⟩). Les vocals poden ser llargues i curtes. Quan la longitud de les vocals deriva de l'actualment perduda consonant *r, és fonèmic. La longitud de la vocal s'escriu amb un còlon següent, ⟨:⟩ o punt en relleu ⟨·⟩.

Vocals

	Anterior	Central	Posterior
Tancada	i i		ų ũ
Mitjana	ę ɛ̃ e e		o o
Oberta	æ æ	a a	

Morfologia

L'onondaga és una llengua polisintètica, que mostra una gran quantitat de morfologia flexiva i derivativa en les formes verbals (incloent incorporació de substantius). Les formes nominals tenen menys morfologia. A més, hi ha partícules, que són monomorfèmiques.

Notes

1. Cens dels EUA de 2000 (http://www.mla.org/map_data_results&mode=lang_tops&SRVY_YEAR=2010&lang_id=930),a Nova York
2. Llengües ameríndies segons el cens de 2010 (http://www.slmc.uottawa.ca/?q=native_peoples_languages)

Bibliografia

- Abrams, Percy. 2006. Onondaga Pronominal Prefixes, Department of Linguistics, State University of New York at Buffalo: Ph. D. Dissertation.
- Chafe, Wallace L. 1970. A Semantically Based Sketch of Onondaga. Indiana University Publications in Anthropology and Linguistics. Memoir 25 of the International Journal of American Linguistics.
- Michelson, Karin. 1988. A Comparative Study of Lake-Iroquoian Accent. Dordrecht: Kluwer.

- Woodbury, Hanni. 1975a. Onondaga Noun Incorporation: Some Notes on the Interdependence of Syntax and Semantics. International Journal of American Linguistics 41 (1):10-20.
- Woodbury, Hanni. 1975b. Noun Incorporation in Onondaga, Department of Linguistics, Yale University: Ph. D. Dissertation.
- Woodbury, Hanni. 2002. Onondaga-English/English-Onondaga Dictionary. Toronto: University of Toronto Press.

Enllaços externs

- Language Geek: Onondaga (http://www.languagegeek.com/rotinonhsonni/onondaga.html)